

Жителитѣ, убити отъ негови хора, той прѣдставлява като бунтовници. Тукъ има едно противорѣчие, което не можемъ да си обяснимъ. Явно е, обаче, че сѣчъта, прѣдумишлена и систематична, е дѣло на мѣстнитѣ турци, останали господари на положението приблизително за два дни. Тѣ плячкосвали, палили и клали както си искали, безъ даже да пощадатъ ония жени, които се били прибрали при приятели турци. До тукъ малка е разликата между версията на команданта Кардалѣ, отъ грѣцки източникъ, и твърденията на нашия български свидѣтель. Това, което чухме самитѣ ние въ селото нѣколко седмици по-послѣ, потвърждава разказаното отъ команданта Кардалѣ. Българскитѣ войски, слѣдъ ожесточено сражение, почнали да сѣкатъ населението, но прѣстанали почти веднага. „Най-голѣмата частъ на сѣчъта“, споредъ израза на Кардалѣ, била дѣло на турцитѣ. Той повтаря, безъ да взема отговорността за това, твърденията на останалитѣ живи, че турцитѣ дѣйствували подбудени и управлявани отъ български офицери. Ние заключаваме, че въ това отношение той не се е добралъ до убѣдително засвидѣтелствуване; отъ наша страна, не срѣзнахме никого, който да е видѣлъ или да е чулъ, че български офицери сж ръководили клането. Това обвинение, слѣдователно, може да се отстрани като неоснователно.

При все това, пакъ частъ отъ отговорността пада върху българскитѣ офицери. Тѣ въоръжили турцитѣ и ги оставили да пазятъ селото; би трѣбвало още тогава да прѣдвидятъ послѣдствията отъ това. Използуването на турци-башибозуци като съюзници противъ беззащитнитѣ селяни християни е грѣшка, която при разни случаи сж извършвали и грѣцитѣ и сърбитѣ и българитѣ. Никой офицеръ отъ балканска държава не е можелъ да вземе тая мѣрка, безъ да е прѣдвидѣлъ, какво ще послѣдва непременно. Обаче, за да бждемъ справедливи, трѣбва да прибавимъ, че българитѣ сж се намирали въ трудно положение. Тѣ не сж можели да окупиратъ селото за постоянно, тъй като били застрашавани отъ приидващитѣ отъ разни страни грѣцки колони. Да се оставятъ турцитѣ безъ оржие би било все едно да се прѣдоставятъ на изстѣпления отъ страна на грѣцитѣ. Отъ друга страна, да се въоръжаватъ турцитѣ било сжщо така равносилно съ осжждането грѣцитѣ на клане. Тази вина на несъобразителностъ била извършена при обстоятелства, когато трѣбвало да се избира между двѣ злини. Като настояваме върху тежката отговорностъ, взета отъ българскитѣ офицери въ тая катастрофа, не се колебаемъ, при все това, пъкъ да заключимъ, че клането въ Доксатъ е повече дѣло на турцитѣ, нежели българска жестокостъ.

КЛАНЕТО И ОПОЖАРЯВАНЕТО НА ГР. СЕРЕСЪ.

Сересъ е най-важния градъ въ вжтрѣшността на източна Македония. Тютюневата търговия е доставила на 30,000 му жители голѣмо богатство;